

**GOI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOETARAKO SARBIDE PROBA ETA GOI MAILAKO
ARTE IKASKETETAN SARTZEKO HELDUTASUN PROBA**

ZATI KOMUNA
2013KO DEIALDIA

22/2013 EBAZPENA, urtarrilaren 22koa

ESPAINIAKO HISTORIA

KALIFIKAZIOA

DEITURAK

IZENA

NANa/AIZ

3. GAIA: BORBOIEN ERREFORMISMOA

TESTUA: NEKAZARITZAREN LEGEARI BURUZKO TXOSTENA

Lurretan erabilitako kapitalek irabazi mardula ematen dutenean, lurren espekulazioa erabilgarritasun eta probetxuzko espekulazioa da, Ipar Amerikan bezala; irabazi ertaina ematen dutenean oraindik ere zuhurtzia eta segurtasuneko espekulazioa da, Ingalaterran bezala; baina irabazia posible den minimora murrizten denean, inork ez du horrelako ezarpenik egiten edota soilik harrokeria eta banitatezko espekulazio gisa egiten da, Espainian bezala.

Horregatik, arren, gorentasun horrek erabat deusezta bitza hainbeste herri-lur antzutasun betierekora kondentatzen dituzten lege barbaroak; jabego pribatua diru-gosearen eta nagikeriaren bazka bihurtzen dutenak; ardiak gizonak baino nahiago izaki, gehiago zaindu dituztenak haiek janzten dituzten artileak elikatzen dituzten aleak baino; jabego pribatua betiko kidego eta familia boteretsu gutxi batzuen esku utzirik, jabego librea eta haren produktuak garestitzen dituztenak, eta harengandik urruntzen nazioaren industria eta kapitalak (...). **Arren, gorentasun horrek jabeen klasea hezi beza Estatuaren prosperitatearen oinarri diren ezagutza erabilgarrietan, eta langileen klasearekin perfekzionatu beza hezkuntza horren xedea, jakintsuen ikerketetatik argiren bat etorri ahal dadin** (...).

Gaspar Melchor de JOVELLANOS: *Nekazaritzaren legeari buruzko txostena (euskarara itzulia)*

- 1.- Testuaren laburpena ..... 3 puntu.
- 2.- Zure hitzekin azaldu testuan azpimarraturik dauden bi esaldiak eta ondoko bi kontzeptu hauek: Ilustrazioa - Despotismo Ilustratua ..... 2 puntu.
- 3.- Azal ezazu Ondorengotza Gerra. Azal itzazu Borboien lehen erreforma politikoak. .... 3 puntu.
- 4.- Borboiak egiten ahalegindu ziren erreforma ekonomikoak. .... 2 puntu.

**GOI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOETARAKO SARBIDE PROBA ETA GOI MAILAKO
ARTE IKASKETETAN SARTZEKO HELDUTASUN PROBA**

ZATI KOMUNA
2013KO DEIALDIA

22/2013 EBAZPENA, urtarrilaren 22koa

ESPAINIAKO HISTORIA

7. GAIA: BERREZARKUNTZA (EDO ERRESTAURAZIOA). (II) Alfontso XIII.a eta sistemaren krisia.

TESTUA: **JOAQUÍN COSTA ETA AUZI SOZIALA**

“Mende erdia baino gehiago eman eta gero altxamenduekin, manifestuekin, iraultzekin (...) erregimen eta dinastia aldaketekin, Konstituzioen aldarrikapenekin..., azkenean badugu eskatzen zena, konstituzio liberala, sufragio unibertsala baina, hala ere, lehen geunden bezala jarraitzen dugu: herria intzirika ari da lehengo morrontza berean, herriaren zori beltza ez da fitsik ere aldatu (...)

Eta, badakizue zergatik? bada, askatasun hori “Gaceta”-n idazteaz baino ez zirelako arduratu, ez zirelako arduratu askatasuna sendotzeaz, buruan eta sabelean gorputza eta erroa emanez: **buruan, heziketa hobetuz eta unibertsalizatuz, // sabelean, nekazaritzaren eraldaketa sakona bultzatuz**, oraingoaren bikoitza ekoitzi dezan eta bizigaiak merkatu daitezen, eta, lurraren jabegoa hedatuz jornalariak lur-jabe mailara igoz.

(...) Ez zuten ikusi txitxiriorik gabeko askatasuna ez dela askatasun. Ez zuten ikusi Konstituzio ororen eta eskubide indibidual ororen gainetik, sabelaren giltza duenak duela kontzientziarena eta, horregatik, sabela beste baten despentsaren mende duenak ez duela nahi duen lekura joaterik, nahi duena egiterik, nahi duen gisa pentsatzerik; ez zuten gogoratu ez dakiena ikusten ez duena bezalakoa dela, eta ikusten ez duenak itsuaitzinekoak gidatua joan behar izaten duela itsuaitzinekoak eraman nahi duen lekura, eta gutxitan izaten dela itsuari komeni zaion lekura, ia beti itsuaitzinekoari komeni zaionera izaten dela, (...) **iraultzak ezin izan zuen fruiturik eman, antzu gelditu zen**”.

J. COSTA (*euskarara itzulia*)

- 1.- Testuaren laburpena ..... 3 puntu.
- 2.- Zure hitzekin azaldu testuan azpimarraturik dauden bi esaldiak eta ondoko bi kontzeptu hauek: Erregenerazionismoa - 98ko belaunaldia. .... 2 puntu.
- 3.- 1914 eta 1923 arteko bilakaera: Espainia Mundu Gerra bitartean, 1917ko Krisia eta bukaerako hondamena. .... 2 puntu.
- 4.- Primo de Riveraren Diktadura (1923-1930): gertakari nagusiak. .... 3 puntu.